

VZPĚR PŘÍMÝCH PRUTŮ

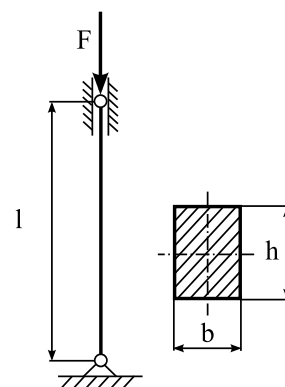
Autoři: M. Zajíček, V. Adámek

4.4 Příklady k procvičení

Příklad 1:

Proveďte dimenzování ocelové vzpěry délky l zatížené dle obrázku osovou silou F . Dále stanovte velikosti štíhlostních poměrů λ_{mez} a λ , velikost kritického napětí σ_{kr} a velikost skutečného napětí σ v prutu při dané bezpečnosti k . Dáno: $F = 70 \text{ kN}$, $l = 2 \text{ m}$, $E = 2 \cdot 10^5 \text{ MPa}$, $\sigma_u = 200 \text{ MPa}$, $k = 3.5$, $b/h = 3/2$.

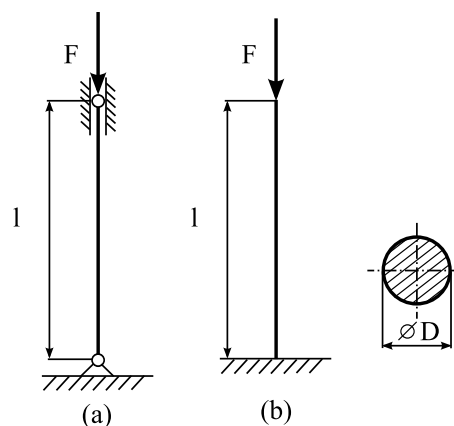
Výsledky: $b \doteq 67.0 \text{ mm}$, $h \doteq 44.6 \text{ mm}$, $\lambda_{mez} \doteq 99.3$, $\lambda \doteq 155.2$, $\sigma_{kr} \doteq 82.0 \text{ MPa}$, $\sigma \doteq 23.4 \text{ MPa}$.

Příklad 2:

Dimenzujte pruty kruhového průřezu znázorněné na obrázku (a) a (b) a stanovte velikosti kritických napětí, je-li dáno: $F = 100 \text{ kN}$, $l = 1 \text{ m}$, $E = 2.1 \cdot 10^5 \text{ MPa}$, $\sigma_u = 200 \text{ MPa}$, $k = 4$, $a = 335 \text{ MPa}$, $b = 0.62 \text{ MPa}$.

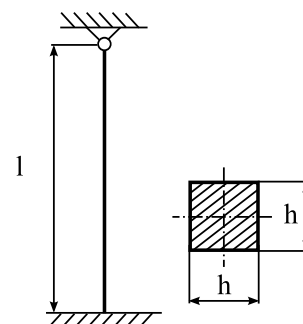
Výsledky: $D^{(a)} \doteq 42.9 \text{ mm}$, $\sigma_{kr}^{(a)} \doteq 277.1 \text{ MPa}$,
 $D^{(b)} \doteq 63.0 \text{ mm}$, $\sigma_{kr}^{(b)} \doteq 128.4 \text{ MPa}$.

Příklad 3:

Určete bezpečnost k v případě vzpěry znázorněné na obrázku, která byla ohřáta o teplotu ΔT . Pro tuto bezpečnost dále stanovte velikost skutečného napětí v prutu. Dáno: $\Delta T = 30^\circ\text{C}$, $l = 1.5 \text{ m}$, $h = 50 \text{ mm}$, $E = 2 \cdot 10^5 \text{ MPa}$, $\sigma_u = 210 \text{ MPa}$, $\alpha = 11 \cdot 10^{-6} \text{ }^\circ\text{C}^{-1}$, $a = 320 \text{ MPa}$, $b = 1.2 \text{ MPa}$.

Výsledky: $k \doteq 3$, $\sigma \doteq 66.0 \text{ MPa}$.

VZPĚR PŘÍMÝCH PRUTŮ

Autoři: M. Zajíček, V. Adámek

Příklad 4:

Prut byl předepjat tlakovou osovou silou F a po zamezení jeho osových deformací byl ohřát o teplotu ΔT . Určete velikosti štíhlostních poměrů λ_{mez} , λ a pro zadanou bezpečnost stanovte velikost předepínací síly F . Dáno: $\Delta T = 22^\circ\text{C}$, $l = 3\text{ m}$, $D = 80\text{ mm}$, $k = 3$, $E = 2.2 \cdot 10^5\text{ MPa}$, $\sigma_u = 220\text{ MPa}$, $\alpha = 11.5 \cdot 10^{-6}\text{ }^\circ\text{C}^{-1}$, $a = 335\text{ MPa}$, $b = 1.4\text{ MPa}$.

Výsledky: $\lambda_{mez} \doteq 140.5$, $\lambda = 150$, $F \doteq 43.6\text{ kN}$.

